



COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME
EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
ЄВРОПЕЙСЬКИЙ СУД З ПРАВ ЛЮДИНИ

ДРУГА СЕКЦІЯ

СПРАВА "ЧЕРНОБРИВКО проти України "

(Заява № 11324/02)

РІШЕННЯ

СТРАСБУРГ

4 жовтня 2005 року

Це рішення стане остаточним за обставин, викладених у статті 44 § 2 Конвенції. Воно може підлягати редакційним виправленням.

У справі «Чернобривко проти України»

Європейський суд з прав людини (Друга Секція), засідаючи палатою, до складу якої увійшли:

- п. Ж.-П. Коста (J.-P. COSTA), Голова,
 - п. І. Кабрал Барreto (I. CABRAL BARRETO),
 - п. В. Буткевич (V. BUTKEVYCH),
 - пані А. Мулароні (A. MULARONI),
 - пані Е. Фура-Сандстрьом (E. FURA-SANDSTRÖM),
 - пані Д. Йочене (D. JOČIENĚ),
 - п. Д. Попович (D. POPOVIČ), судді,
- та пані С. Долле (S. DOLLÉ), Секретар Секції,
після обговорення в нарадчій кімнаті 13 вересня 2005 року,
виносить таке рішення, що було прийняте цього дня:

ПРОЦЕДУРА

1. Справа порушена проти України за заявою № 11324/02, поданою до Суду відповідно до статті 34 Конвенції про захист прав і основних свобод людини (далі — Конвенція) громадянином України Миколою Івановичем Чернобривко (далі - заявник) 26 січня 2002 року.

2. Уряд України (далі - Уряд) був представлений Уповноваженими - пані Зоряною Бортновською та пані Валерією Лутковською.

3. 21 червня 2004 року Суд вирішив комунікувати Уряду скаргу. Відповідно до положень п. 3 статті 29 Конвенції Суд вирішив розглянути суть скарги одночасно з її прийнятністю.

ФАКТИ

I. ОБСТАВИНИ СПРАВИ

4. Заявник народився у 1953 році та проживає у м. Лисичанську Луганської області.

5. У 1982 році заявник отримав ушкодження на виробництві та з цього часу отримав право на допомогу у зв'язку з професійною непрацездатністю - включаючи компенсацію на придбання автомобіля для керування непрацездатними особами - від шахти «Черноморка» (державного підприємства, у подальшому «шахта»).

6. 11 червня 2001 року Лисичанський міський суд присудив стягнути з шахти на користь заявника 14 490 грн (приблизно 2360

Рішення у справі "Чорнобривко проти України"

ЄВРО) у зв'язку з неможливістю виплати йому компенсації на придбання автомобіля.

7. Рішення суду набуло статусу остаточного та було направлено для виконання до Лисичанського відділу Державної виконавчої служби (далі - «виконавча служба»), яка 14 липня 2001 року відкрила виконавче провадження у справі заявника.

8. 12 листопада 2001 року Лисичанський міський суд повідомив заявника, що арешт та примусова реалізація майна шахти зупинена у зв'язку з дією мораторію на примусову реалізацію майна державних підприємств.

9. 29 листопада 2001 року наказом Міністерства палива та енергетики України шахта була ліквідована, а правонаступником шахти визначено ДК «Укрвуглереструктуризація». У зв'язку з ліквідацією шахти було створено ліквідаційну комісію, якій 18 лютого 2002 року було передано виконавчі документи про стягнення заборгованості з шахти.

10. 5 червня 2003 року згідно з наказом Міністерства палива та енергетики України, ДК «Укрвуглереструктуризація» реорганізовано у виділені структурні підрозділи ДП «Луганськвуглереструктуризація» та ДП «Донецьквуглереструктуризація».

11. 15 квітня 2004 року виконавчий лист було повернуто невиконаним до виконавчої служби, яка знову відкрила виконавче провадження. У зв'язку з ліквідацією шахти та ДК «Укрвуглереструктуризація» 6 липня 2004 року виконавча служба зупинила виконавче провадження у зв'язку із заміною боржника у справі заявника.

12. Як впливає з матеріалів, поданих сторонами, рішення суду, винесене на користь заявника, залишається не виконаним.

II. ВІДПОВІДНЕ НАЦІОНАЛЬНЕ ЗАКОНОДАВСТВО

13. Деякі відповідні положення національного законодавства викладені у рішеннях від 27 липня 2004 року у справі *Ромашов проти України* (№ 67534/01, пп. 16–19), від 30 листопада 2004 року у справі *Дубенко проти України* (№ 74221/01, пп. 22–29) та від 26 квітня 2005 року у справі *Сокур проти України* (№ 29439/02 пп. 18 та 22).

ПРАВО

14. Заявник скаржився на неспроможність державних органів виконати рішення суду від 11 червня 2001 року, винесеного на його користь. Заявник стверджував про порушення п. 1 ст. 6 Конвенції та ст. 1 Протоколу № 1 до Конвенції, якими передбачено наступне:

Стаття 6

«Кожен при вирішенні питання щодо його цивільних прав та обов'язків ..., має право на справедливий і відкритий розгляд упродовж розумного строку незалежним і безстороннім судом, встановленим законом...»

Стаття 1 Протоколу № 1 до Конвенції

«Кожна фізична або юридична особа має право мирно володіти своїм майном. Ніхто не може бути позбавлений свого майна інакше як в інтересах суспільства і на умовах, передбачених законом або загальними принципами міжнародного права.

Попередні положення, однак, ніяким чином не обмежують право держави запроваджувати такі закони, які, на її думку, необхідні для здійснення контролю за використанням майна відповідно до загальних інтересів або для забезпечення сплати податків або інших зборів чи штрафів».

I. ПРИЙНЯТНІСТЬ

A. Скарга за статтею 8 Конвенції

15. Заявник скаржився на порушення статті 8 Конвенції без достатніх на це причин.

16. У матеріалах справи Суд не знаходить жодних доказів, які могли б вказувати на наявність порушення цього положення. Таким чином, Суд відхиляє цю частину заяви відповідно до пп. 3 та 4 статті 35 Конвенції як явно необґрунтовану.

B. Скарги за п. 1 статті 6 Конвенції та статтею 1 Протоколу № 1 до Конвенції

17. Уряд стверджував, що заявник не вичерпав всі внутрішні засоби захисту, оскільки не звертався до національних судів з оскарженням бездіяльності Державної виконавчої служби або для прискорення виконавчого провадження у його справі.

18. Заявник заперечив цей аргумент.

19. Суд нагадує свою останню прецедентну практику з цього питання (see *Voytenko v. Ukraine*, no. 18966/02, §§ 28–31, 29 June 2004 and *Shmalko v. Ukraine*, no. 60750/00, §§ 37–39, 20 July 2004). Він не

знаходить підстав для відмежування цієї заяви від попередніх рішень. Тому він робить висновок, що заявник був звільнений від використання засобу захисту, наведеного Урядом, та, відповідно, дотримався вимог п. 1 статті 35 Конвенції. Таким чином, Суд вважає приклади судової практики, наданої Урядом, малоефективними у цій справі.

20. Суд зазначає, що ці скарги не є явно необґрунтованими в розумінні п. 3 статті 35 Конвенції. Він також зазначає, що вони не є неприйнятними з будь-яких інших причин. Таким чином, вони мають бути визнані прийнятними.

II. СУТЬ

21. Уряд стверджував, що у цій справі не було порушень п. 1 статті 6 Конвенції та статті 1 Протоколу № 1 до Конвенції. Він стверджував, що вказане невиконання рішення суду було спричинено тяжким фінансовим положенням шахти. Уряд стверджував, що хоча боржник був державним підприємством, він був окремою юридичною особою, а держава за національним законодавством не може бути відповідальною за його борги. Таким чином, Уряд зазначив, що відповідальність держави за виконання рішення суду, винесеного на користь заявника, була обмежена діями державного виконавця, який вжив всіх необхідних заходів за національним законодавством для виконання рішення суду від 11 червня 2001 року. До того ж, період часу, коли виконавчий лист було передано до ліквідаційної комісії, на думку Уряду, має бути виключений із загальної тривалості виконання рішення суду, за який держава не може бути відповідальною.

22. Заявник повторив, що держава була відповідальною за затримку у виконанні рішення суду, винесеного на його користь.

23. Оскільки Уряд стверджує, що держава не може бути відповідальною за борги шахти, Суд нагадує, що рішення про ліквідацію шахти було прийнято Міністерством палива та енергетики, яке у подальшому розпорядилося її майном на свій розсуд, прийнявши рішення перевести активи шахти спочатку до ДК «Укрвуглереструктуризація», а потім до ДП «Луганськвуглереструктуризація» та ДП «Донецьквуглереструктуризація». Більше того, компанії-боржники ведуть свою діяльність у суворо контрольованій сфері вуглевидобування, у якій держава визначає, зокрема, розмір та строки виплати працівникам заробітної плати та допомоги (see, *mutatis mutandis*, *Dubenko v. Ukraine*, cited above, §§ 22–29).

24. Таким чином, Суд вважає, що як і у справі *Михайленки та інші проти України* Уряд не довів, що підприємства-боржники користувалися достатньою інституційною та оперативною

Рішення у справі "Чорнобривко проти України"

незалежністю від держави, щоб звільнити її від відповідальності за Конвенцією щодо своїх дій та бездіяльності.

25. Суд зазначає, що на даний момент рішення суду, винесене на користь заявника, залишається повністю не виконаним. На думку Суду, враховуючи встановлену відповідальність держави за боргами перед заявником у цій справі, період невиконання не повинен обмежуватися лише стадією виконання, а має включати період повернення боргу в ході ліквідаційної процедури. Відповідно, повернення боргу у справі заявника до цього часу склав чотири роки та три місяці (див. *Михайленки та інші проти України*, наведене вище, п. 53).

26. Суд далі вважає важливим розрізнити цю справу від ухвали від 11 січня 2005 року у справі *Ганенко проти України*, у якій дворічна затримка у забезпеченні заявника автомобілем для керування неприцездатними особами була визнана сумісною з положеннями Конвенції (див. *Ganenko v. Ukraine* (dec.), no. 27184/03, 11 January 2005). По-перше, Суд зазначає, що у цій справі період невиконання рішення суду значно довший. Більше того, аргумент, що «виконання рішення суду, що містить вимогу негрошової природи, може зайняти більше часу, ніж у справі щодо виплати грошових коштів, присуджених рішенням суду», який був використаний Судом в Ухвалі *Ганенко*, не може бути застосований у цій справі, оскільки це була саме грошова сума (грошова компенсація за автомобіль), яка була присуджена заявнику національним судом, та якої він у подальшому був позбавлений через неможливість держави виконати рішення суду.

27. Суд багато разів визнавав порушення п. 1 статті 6 Конвенції та статті 1 Протоколу № 1 до Конвенції у справах, що піднімали подібні до цієї справи питання (*Romashov v. Ukraine*, цитоване вище, п. 46; *Dubenko v. Ukraine*, цитоване вище, пп. 47 та 51; та *Sokur v. Ukraine*, цитоване вище, п. 37).

28. Дослідивши надані матеріали справи, Суд вважає, що неспроможність українських державних органів протягом кількох років вжити необхідних заходів для виконання рішення суду, винесеного на користь заявника, перешкоджали йому в отриманні коштів, які він законно очікував отримати.

29. Відповідно, у цій справі було порушення п. 1 статті 6 Конвенції та статті 1 Протоколу № 1 до Конвенції.

III. ЗАСТОСУВАННЯ СТАТТІ 41 КОНВЕНЦІЇ

30. Стаття 41 Конвенції передбачає:

«Якщо Суд визнає факт порушення Конвенції або протоколів до неї і якщо внутрішнє законодавство відповідної Високої Договірної Сторони передбачає лише часткову компенсацію, Суд, у разі необхідності, надає потерпілій стороні справедливу сатисфакцію».

A. Шкода та витрати

31. Заявник вимагав компенсації матеріальної шкоди відносно сум, призначених йому рішенням суду. Він також стверджував, що розмір нематеріальної шкоди становить 52 000 грн (приблизно 8600 ЄВРО).

32. Уряд не погодився з вимогами заявника. Він зазначив, що вимоги необґрунтовані.

33. Оскільки рішення суду, винесене на користь заявника, не виконане в повному обсязі (пункт 12 вище), Суд зазначає, що зобов'язання держави виконати це рішення не обговорюється. Відповідно, Суд вважає, що якщо Уряд виплатить решту боргу, належного заявнику, це буде складати повне та остаточне врегулювання справи.

34. Суд вважає, що решта вимог заявника є надмірними. Суд на засадах справедливості, як вимагається статтею 41 Конвенції, присуджує заявнику суму в розмірі 2000 ЄВРО в якості компенсації нематеріальної шкоди.

B. Судові витрати

35. Заявник не надав жодних вимог з цього питання протягом встановленого строку, Суд відповідно не призначає виплат.

C. Процентна ставка

36. Суд вважає прийнятним, що процентна ставка повинна базуватися на граничній кредитній ставці Європейського центрального банку, до якої слід додати три відсоткові пункти.

ЗА ЦИХ ПІДСТАВ, СУД ОДНОГОЛОСНО

1. Оголошує скарги відносно п. 1 статті 6 Конвенції та статті 1 Протоколу № 1 до Конвенції прийнятними і решту заяви неприйнятною;

Рішення у справі "Чорнобривко проти України"

2. Вирішує, що було порушення п. 1 статті 6 Конвенції;
3. Вирішує, що було порушення статті 1 Протоколу № 1 до Конвенції;
4. Вирішує, що:
 - (а) протягом трьох місяців з дня, коли рішення стане остаточним відповідно до пункту 2 статті 44 Конвенції, держава-відповідач має сплатити заявнику борг, який досі належить йому за рішенням суду, а також 2000 ЄВРО (дві тисячі ЄВРО) на відшкодування немайнової шкоди плюс суму будь-якого податку, який може бути стягнуто з заявника;
 - (б) у випадку несплати чи несвоєчасної сплати державою-відповідачем належної заявникові суми, на неї нараховуватиметься пеня, яка дорівнює граничній позичковій ставці Європейського центрального банку, що діятиме протягом періоду несплати, плюс три відсоткові пункти;
5. Відхиляє решту вимог заявника щодо справедливої сатисфакції.

Вчинено англійською мовою та повідомлено письмово 4 жовтня 2005 року відповідно до пп. 2 та 3 правила 77 Регламенту Суду.

С.Долле
Секретар

Ж.-П. Коста
Голова